

**Kerstgroep op
objecten
en van/met alle mogelijke
materialen, technieken en
culturen**

Objecten

Kerstvoorstellingen komen op de meest uiteenlopende objecten voor. Lepeltjes, kachelplaten, bekers, boekbeslag, kazuifels, stropdassen, enz.
In dit boekje proberen wij daarvan voorbeelden te geven.

Materialen

Kerstgroepen worden van bijna alle mogelijke beschikbare materialen gemaakt. Gips, hout, glas, aardewerk, stof, maisblad, papier, enz.
Ook daarvan hebben wij geprobeerd een overzicht te maken.

Technieken

Ook worden er allerlei technieken toegepast om kerstgroepen te maken. Knippen, zagen, haken, schilderen, pixelen, 3D printen, enz.

Culturen

Culturen van landen en of bevolkingsgroepen zijn terug te vinden in kerstvoorstellingen. De Santons in Frankrijk, Napolitaanse stallen in Italië, Kempische stallen van België, Krippen uit Oostenrijk, papier uit Tsjechië enz.

Wij wensen u veel kijk en leesplezier.

Peter Diemer
Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst Nederland

Eerste aanzet februari 2024

Rev.: 2024-11-14

OBJECTEN

Adventskalender	Kijkkast	Vingerhoed
Bakvorm	Lampenkap	Wajangpoppen
Bel	Lantaarn	Wandbord
Beker	Legpuzzel	Wasknijper
Bijenkastdeur	Luciferdoosje	Waxinelichtje
Blik	Luciferdoosjeshouder	Wijwaterflesje
Boek	Matroesjka	Zakhorloge
Boekbeslag	Manchetknoop	
Boekomslag	Melkbus	
Bord	Microvezeldoekje	
Bordspel	Moederkroontje	
Bouten en moeren	Mok	
Dakpan	Mondkapje	
Fiets	Neules	
Flanelbord	Onderzetter	
Fles	Pelgrimsinsigne	
Fleswikkel	Pen	
Fresco	Peper en zout vaatje	
Gebedsnoot	Polshorloge	
Geld (nood)	Poststempel	
Glas	Postzegel	
Gommetje	Puddingvorm	
Handdoek	Schaal	
Hosti	Schoolplaat	
Icoon	Servet	
Inpakpapier	Servethouder	
Jachthoorn	Speeldoos	
Kaars	Speelgoed	
Kaartspel	Stempel	
Kachelplaat	Stropdas	
Kalender	Taart	
Kerstbal	Tas	
Kerstboomstandaard	Tegel	
Kerstkaart	Tegelkachel	
Klok	Telefoonkaart	
Klomp	Theedoek	
Koekje	Theepot	
Koekjestrommel	Theezakje	
Koekoeksklok	Vaandel	
Koffiebus	Vaas	
	Vertelplaat	
	Vertelstenen	

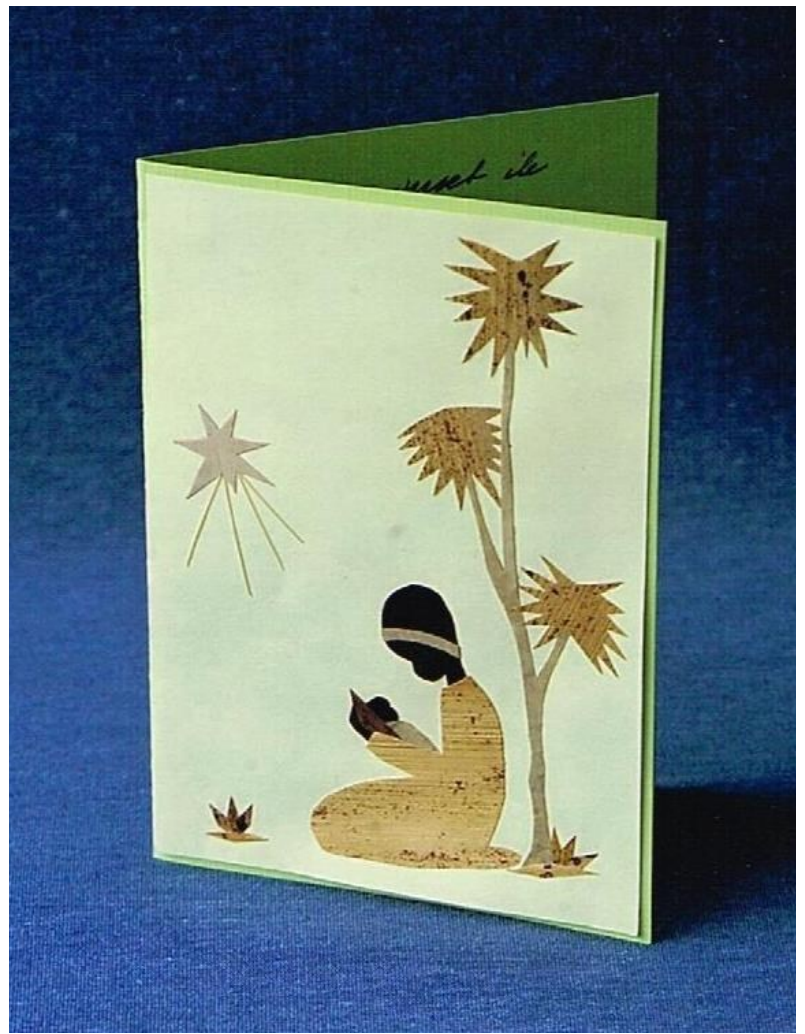

Adventskalender, hout, beschilderd, voorstelling aanbedding door herders en de driekoningen

Kurt, NY, Noord-Amerika

Privé verzameling

kast met 24 deurtjes. Voor elke dag één t/m kerst. Achter elk deurtje zit een verrassing

Moederkroontje , finer

Rwanda, Afrika

Privé verzameling

In Rwanda krijgen vrouwen die voor het eerst bevallen (scheppen van nieuw leven) een zogenaamd Moederkroontje

Polshorloge, wijzerplaat met kerstafbeelding
Esty

Zakhorloge, deksel met kerstafbeelding
Vintage

Materialen

Aardewerk
Albast
Bamboe
Bananenblad
Bijenwas
Blik
Brooddeeg
Chocolade
Cipressenwortel
Drie D printen
Ebbenhout
Fimoklei
Garen
Gips
Glas
Glas in lood
Hoorn
Hout
Jarina noot
Kaas
Karton
Kalabas
Kokosnoot
Kristal
Kurk
Maisblad
MDF
Mergel
Metaal
Olijfhout
Olivijnzand
Papier
Papyrus
Sinaasappelschil
Stenen
Stof
Stro
Tin
Triplex

Vilt
Walnotenhou
Was
Wol
Zand
Zandsteen
Zeepsteen
Zilver

Aardewerk, gebakken, kerstgroep, volkskunst
Rwanda, Afrika
Privé verzameling

Zeepesteen, geslepen, blokgroep
Kenia, Afrika
Privé verzameling

Technieken

Achter glas schilderen

Borduren

Breien

Draadtechniek

Drie D printen

Fusen

Gipsgieten

Glasblazen

Glas in lood

Houtdraaiwerk

Houtsnijwerk

Kantklossen

Knippen

Lasersnijden

Laserstralen

Origami

Pixelen

Schrijven

Achter glas schilderen Drieluik
Kunstnijverheid, Slowakije, Europa
Privé verzameling

Draadtechniek, draad gevlochten
Ladislav Šlechta, Harrochov, Tsjechië, Europa
Privé verzameling

Zilver, gefreesd, ei, geboorte voorstelling
Oekraïne, Europa
Privé verzameling

Culturen

Amerika / Indianen
België / Kempische stal
Cyprus / Icoon
Duitsland / Wheinachtspiramide
Frankrijk / Santons
Ierland / Hout
Italië / Napolitaanse stal
Kyrgizië / Yoert
Mallorca / Siurells
Murano / Glas
Nederland / Gips
Oostenrijk / Heimatlige stal
Peru / Lange nekken
Polen / Zsopka
Portugal / Altario
Rusland / Babuschka-pop
Rwanda / Moederkroontje
Scandinavië / Moderne vormgeving
Spanje / Diorama
Tjechië / Papieren kerstgroep
IJsland / Vilt

Amerika / Indianen stal, met kerstgroep figuren, aardewerk beschilderd
Tessendre, Navajo Nation, Noord-Amerika
Privé verzameling

Monument Valley is het leefgebied en heilige grond van de Navajo indianen. Dit gebied was, voor de 15de / 16de eeuw, van de Ancestral Pueblo indianen. Het dragen van de turquoise stenen. met hun groen/blauwe kleur, was voorbehouden aan goden en hooggeplaatsten. De Zuni indianen vonden deze stenen in Arizona, New Mexico en Colorado.

België / Kempische stal, met kerstgroep figuren
Harry van de Leur, Zoersel, België, Europa
Privé verzameling

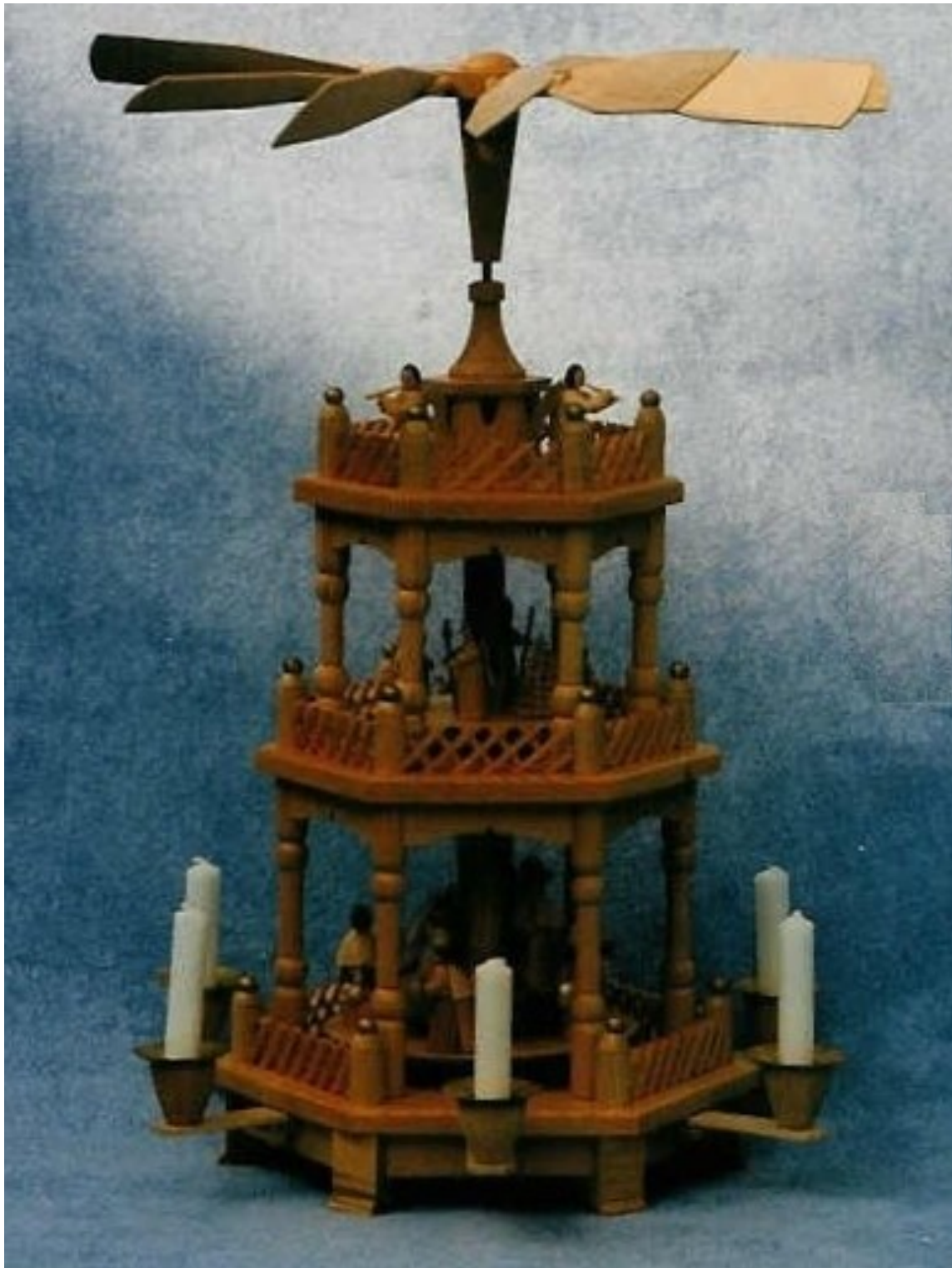

Cyprus / Icoon, hout, beschilderd, kerstvoorstellingen

Cyprus, Europa

Privé verzameling

Op deze Kerst Icoon (religieus object) wordt het hele kerstverhaal uitgebeeld.

Duitsland / Wheichturm, hout, gesneden, kerstvoorstelling, drie lagen
Erzgebirge, Duitsland, Europa
Privé verzameling

De Wheichturm dateert uit de 18de eeuw. Het begon als een zogenaamde "Lichtstube". Een constructie van vier palen versierd met groenblijvende takken en verlicht met kaarsen. Een soort kerstboom. Anderen zagen het meer als een soort "kaapstaander" die gebruikt werd in de mijnen van het Erzgebirge. Aan de piramide werd draaiend gemaakt door de warmte ontwikkeling van de kaarsen en de wicken daarboven.

Frankrijk / Santon, terracotta, beschilderd, kerstgroep figuren

Marcel Carbonel, Marseille, Provence, Frankrijk, Europa

Privé verzameling

Santon, kleine Heilige Naast de traditionele figuren, Jezus, Maria en Jozef, engel, os, ezel, herders, schapen en de drie koningen met hun kamelen komen er allerlei figuren uit de dorpsgemeenschap naar de stal om geschenken naar Jezus te brengen. De bakker brood, de slager worst, de boerin eieren. Maar ook de burgemeester en de geestelijken. Naast de kleine figuren zijn er ook grote aangeklede figuren de zogenaamde Santon Habillé.

Ierland / Hout, gezaagd, gelakt, kerstgroep figuren
Walsh Craft Ltd, Puckane, Tipperary, Ierland, Europa
Privé verzameling.

Puckane Crafts is wereldberoemd om zijn houtkunst. Driedimensionale houten platen met afbeeldingen van het verleden en heden van Ierland werden in Puckane, Tipperary, met de hand gemaakt.

Italië / Napolitaanse kerststal, kertsgroep figuren
Museum Catharijneconvent, Utrecht, Nederland, Europa
Deze 18de-eeuwse kersstal bestaat uit ruim 700 figuren .

Kyrgizië / Yoert, vilt, geborduurd, kerstgroep figuren

Europa/Azië

Privé verzameling

Door de eeuwenlange nomadische levenswijze van de Kirgiezen speelt de Yoert een zeer belangrijke, rol in het leven van de Kirgies. De Yoert wordt gezien als het nationale symbool. Deze tent kan in een korte tijd afgebroken en weer opgebouwd worden en is praktisch ingedeeld. De Kirgiezen worden geroemd om hun gastvrijheid.

De stichting "Geef een koe" koopt o.a. vilt producten in Kirgizië en verkoopt ze op diverse lokale markten in Nederland. De gehele opbrengst komt ten goede aan het koeienproject.

Mallorca / Siurells, aardewerk, beschilderd, kerstgroepfiguren
Joan Muró, Mallorca, Spanje, Europa
Privé verzameling

Waar ze precies vandaan komen, de beeldjes die “siurells” worden genoemd, weet niemand. Het is heel goed mogelijk dat de Grieken, of de Feniciërs deze figuurtjes al in de oudheid naar het eiland Mallorca hebben gebracht. Op Ibiza vond men bij opgravingen kleibeeldjes uit de Punische tijd, die blijkbaar een ritueel doel hadden gediend. De religieuze betekenis ging in de loop der tijd verloren, de siurells werden speelgoed en een verzamelobject. De schilder Joan Miró, bijvoorbeeld, kon geen genoeg krijgen van de rood en groen gestippelde siurells; hij had er honderden van. Of het nu een dier of een duivel voorstelt, een fabelwezen of een ruiter, altijd hebben ze een opening waarop je kan fluiten. Een zekere Robert Graves, die tientallen jaren op Mallorca woonde, was van mening dat met de archaische fluiten op de kinderbeeldjes de wind en daarmee de voor de wintertarwe zo belangrijke regens moesten worden gelokt. Veel bezoekers zullen in de figuurtjes slechts één ding zien; een origineel aandenken. Siurells zijn verkrijgbaar in zowat alle souvenirwinkels overal op Mallorca, maar ze worden gemaakt in Marratxi in de buurt van Palma, omdat daar de beste klei is.

Murano / Glas, getrokken, kerstgroep figuren
Murano, Italië, Europa
Privé verzameling

Nederland / Gips, beschilderd, kerstgroep figuren
J.P. Maas, Haarlem, Nederland, Europa

In Nederland waren er in de jaren vlak voor en na de oorlog honderden mensen werkzaam in diverse gipsen beelden fabrieken. Met name in het zuiden van Nederland maar ook Noord-Holland had een aantal fabrieken. Veel gipsgieters voorzagen hun beelden van een merkteken met de mededeling EIG (Eigenaar), EGD (Eigendom) of DEP (Déposé) om vervalsingen tegen te gaan. In bijna elk Katholiek huisgezin stond wel een gipsen kerstgroep in de kamer. Voor kerken werden menshoge figuren gegoten.

Zie ook het boekwerk "Merkttekens op gipsen beelden" op de website van de Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst Nederland:
<https://stichtingerfgoedrondkerst.nl>

Oostenrijk / Heimatliche stal, kerstgroepfiguren
Peter Diemer, Veenendaal, Nederland, Europa
Privé verzameling

Polen / Zsopka, kartonnen dozen beplakt met zilverpapier of papier
Krakau, Polen, Europa

In de 19de eeuw mochten de kerststallen in Krakau niet meer in de kerk staan. Er stonden te veel volkse figuren in de kerststal. Zo kwam de kerststal buiten de kerk te staan en kreeg de kribbe daardoor als achtergrond het zicht op een kerk met drie torens, geïnspireerd op de Krakause gebouwen van die tijd. Deze kerststallen worden szopka's genoemd. Onder in de Szopka bevindt zich vaak een kleine stal met Maria, Jozef en het Kind. De Szopka's worden nog steeds gemaakt in Krakau, waar het Historisch Museum jaarlijks een wedstrijd uitschrijft voor jong en oud, Het mooiste exemplaar wordt door het museum aangekocht en daar tentoongesteld .

Peru / Lange nekken, kerstgoep figuren, aangekleed
Hilario Mendivil, Cusco, Peru, Zuid-Amerika
Privé verzameling

De lange nekken van deze kerstgroep figuren zijn kenmerkend.
Ze verwijzen naar de nekken van de Lama's.

Portugal / Altario, Terracotta, beschilderd, kerstgroep figuren
Irmãs Flores, Estremoz-Alto Alentejo, Portugal, Europa
Privé verzameling

Met de haan als nationaal symbool van Portugal en de verwijzing naar het verraadt van Jezus door Judas.

Rusland / Matroesjka-pop, hout, beschilderd

Rusland, Europa/Azië

Privé verzameling

De Matroesjka (boerinetje) ten onrechte ook wel Babuschka (omaatje) genoemd. De pop bestaat uit: in elkaar gestapelde holle poppen. Soms zijn ze prachtig als een Icoon (religieus object) beschilderd.

Rwanda / Moederkroontje, finer, naturel

Rwanda, Afrika

Privé verzameling

Kerstgroep met Maria met moederkroontje. Vrouwen in Rwanda die voor het eerst bevallen krijgen een "Moederkroontje". Dit al teken van scheppen van nieuw leven.

Scandinavië, Moderne vormgeving, bord, keramiek, beschilderd

Björn Wuniled, Denemarken, Europa

Privé verzameling

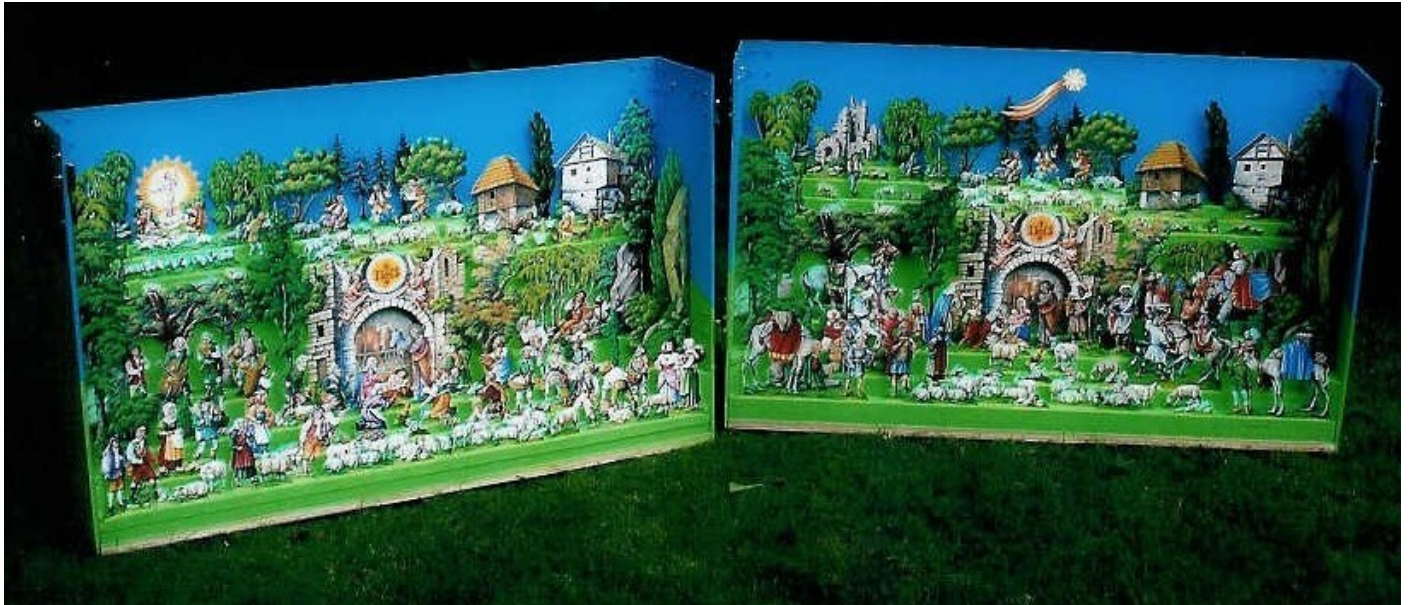
“December Mirakel” Nymölle

Spanje / Diorama, terracotta, beschilderd

Spanje, Europa

Prachtige voorstellingen van bijbel verhalen. Met veel figuren en attributen.
Omgeving zeer gedetailleerd en in perspectief uitgewerkt.

Tjechië / Papier, bedrukt

Jiri Knapovsky, Usti nad Olici, Tsjechië, Europa

Privé verzameling

Voorstelling bestaat uit ca. 150 figuren. Achtergronden zij gelijk met links de aanbidding van de herders en rechts de aanbidding van de koningen. Voor het eerst uitgegeven in 1990 en herdrukt in 1995 Veel van zijn werk is te zien in het Stadsmuseum Usti nad Orlici.

Ooit begonnen met tekenen en inkleuren van figuren. Later werden de figuren gedrukt op vellen dik papier en konden worden uitgeknipt en/of uitgesneden. De figuren worden aan de achterkant voorzien van een saté prikker en in een ondergrond van piepschuimplaten geprikt.

IJsland / Vilt, figuren, volkskunst, kerstgroep figuren

IJsland, Europa

Privé verzameling

Door de vele schapen op dit eiland wordt er veel van wol/vilt gemaakt